

KOORDINACE BOZP

Jak zajistit vyšší účinnost a větší prestiž koordinace BOZP u široké odborné veřejnosti

Ing. Vladimír Mátl
koordinátor BOZP

Vzhledem k vysoké rizikovosti stavebních prací byla přijata v rámci EU směrnice, která měla za úkol zohlednit tuto skutečnost a zajistit v maximální míře bezpečnost pracovníků, kteří práce provádějí. Vzhledem k tržním podmínkám, kdy stavbu realizuje x různých zhotovitelů navíc s různou úrovní řízení bezpečnosti práce, je určitě namístě zavedení institutu koordinátora BOZP, tj. zajištění takové koordinace prací, aby nedocházelo ke střetům rizik ohrožení života a zdraví účastníků stavby. To je veledůležité především na velkých stavbách. Kritéria ze zákona č. 309/2006 Sb. jsou neúprosná a ukládají ustanovit koordinátora na převážně většině staveb. Koordináční činnost na menších stavbách není tak v popředí zájmu v zajištění bezpečnosti práce, neboť střet rizik je zde výrazně nižší. Zajištění bezpečnosti práce je však i zde důležité a ze strany investora je třeba toto chápat obdobně jako je jeho zájem realizovat stavbu v maximálně kvalitě a požadovaném čase. Za tím účelem investor zajišťuje technický dozor, resp. i tzv. „kvalitáře“. Z obdobného důvodu, z hlediska spoluodpovědnosti zadavatele stavby podle zákona č. 309/2006 Sb. za bezpečnou realizaci stavby (viz povinnosti investora plnit ustanovení ZP), zajišťuje investor obecně řečeno „bezpečáka“ nebo-li koordinátora BOZP. Jak již bylo uvedeno, systém dodavatelských prací různými subjekty přináší různou úroveň péče o BOZP, nehledě na OSVČ, jejichž právní vědomí je minimální (povinnost předání rizik zhotoviteli 5 dnů před nástupem je formalita, neboť v praxi se plní zřídka). A zde koordinátor BOZP bez ohledu zda příslušný zhotovitel prostřednictvím své osoby odborně způsobilé v prevenci rizik (OZO v BOZP) dbá o patřičnou úroveň péče o BOZP, plní zájem investora.

Mezinárodní konference

Bc. Miloslava Brožová
Bc. Lenka Hamplová

V závěru roku 2014 se konala 5. Mezinárodní konference Bezpečná stavba s tématem: „**PLÁN BOZP na staveništi a jeho ekonomické dopady na zhotovitele**“.

Místem konání konference byl již poněkoli káté Hotel Maximus Resort na Brněnské přehradě, nabízející účastníkům pohodlné ubytování a možnost odpočinku po náročné, ale zajímavé konferenci prostřednictvím nově rozšířeného wellness centra, fitness centra nebo procházky v okolí krásnou přírodou.

Samotné přednášky se zabývaly především otázkou kvalitního zpracování plánu BOZP na staveništi jako nástroje pro zajištění bezpečnosti práce, který je na stavbě závazným dokumentem a otázkou ekonomických dopadů plánu BOZP na zhotovitele.

Možnost zúčastnit se této konference dostaly i dvě studentky ČVUT v Praze, které zkušenost popsaly jako velmi obohacující. V návaznosti na sérii přednášek se konal společenský večer. Při kterém byla vyhlášena fotografická soutěž Bezpečná stavba. V této soutěži se obě studentky umístily na medailových pozicích: Bc. Miloslava Brožová na krásném 3. místě a Bc. Lenka Hamplová na zlatém 1. místě.

Společenský večer byl příjemně degustací vína, tradiční cimbálovou kapelou s tanečníky v krojích a tombolou. Druhý den se opět nesl ve znamení přednášek zakončených předem připraveným dotazníkem, který obsahoval otázky z problematiky projednávané na 1. Dnu této konference. Samotné otázky i výsledky hlasování lze nalézt na webových stránkách Společně víze.

Situace je navíc taková, že většinou služby v BOZP jsou zajišťovány externě a ve smlouvách často není ani zakotvena jejich povinnost provádět fyzickou kontrolu staveb. Pokud řídicí management takových firem není dostatečně osvěceny v zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví, nezbyvá nic jiného, než aby investor, potažmo jím najatý koordinátor BOZP plnil plně kontrolní úlohu. Sice jsou známé námitky, že koordinátor nemá suplovat OZO v BOZP zhotovitele. Avšak z principu nemůže zjištěné nedostatky tolerovat s tím, že to je věcí zhotovitele. Vždyť cílem je realizování staveb v bezpečných podmínkách bez újmy na zdraví. V každém případě dopad na zhotovitele to má v tom smyslu, že na závěr stavby, zjišťovaný stav u zhotovitele zohlední koordinátor v závěrečné zprávě, kterou předá jak investorovi, tak vedení zhotovitele. Toto hodnocení - reference, pokud by zákon o veřejných zakázkách nelpěl pouze na ceně, by mělo být dalším důležitým

kritériem při výběru zhotovitele, podobně jako tomu je v mnoha vyspělých zemích světa.

Již při koncipování a zavádění institutu koordinátora BOZP a vůbec uplatnění řešení otázek bezpečnosti práce od přípravy stavby až po jeho realizaci, nebylo by v minulosti na škodu inspirovat se v mnoha směrech zajišťováním ochrany zdraví při práci při realizaci staveb prováděných hornickým způsobem. Zkušenosti ze zajišťování bezpečnosti práce na podzemních stavbách především stavbách metra a ze spolupráce se státní báňskou správou jsou pro pozemní stavitelství zajímavé. Skutečností je, že řídicí aparát realizace podzemních staveb metra vykazoval rozdíly v tom smyslu, že absolventům ČVÚT oproti absolventům báňského studia chybělo očividně povědomí důležitosti ochrany života a zdraví. Problematika ochrany života a zdraví v podzemí je oproti pozemnímu

stavitelství poněkud více závažnější především z pohledu hromadných neštěstí, které mohou v podzemí vznikat v důsledku požárů, výbuchem plynů apod. Avšak rozmach stavebnictví, zejména z pohledu architektonických řešení, se rizikovost těchto prací přibližuje riziku prací v podzemí a mnoha směrech je ještě větší. Realizace unikátních staveb vyžaduje vysokou kvalifikaci a odbornost realizačního týmu a klade vysoké nároky na zajištění bezpečnosti práce. Vysoké povědomí v oblasti ochrany života a zdraví celého realizačního týmu počínaje projektantem a konče mistrem je nezbytné. Pokud má být tato důležitá oblast chápána v kontextu

základního motta bezpečnostní politiky mnohých společností vyspělého světa, tj., že ochrana života a zdraví je zájem nadřazený všem ostatním zájmům, je nezbytná aktivita v oblasti ochrany života a zdraví ve vzdělávací soustavě na všech úrovních. V případě staveb podléhajících dozoru státní báňské správě zařazení problematiky ochrany života a zdraví do osnov vzdělávací soustavy báňského školství však tím navíc ani nekončí. Např. odpovědný projektant staveb prováděných hornickým způsobem, musí pravidelně po 5-ti letech (dříve po 3 letech) absolvovat zkoušku z bezpečnostních předpisů stejně tak i pracovníci v pozicích

Souhrnně k tématu zvýšení povědomí o prospěšnosti koordinace bezpečnosti a ochrany zdraví u široké odborné veřejnosti:

1

AKREDITACE pro vydávání osvědčení koordinátora BOZP a pro opakované zkoušky měla být udělena pouze jedné instituci

2

měla by být jednoznačně stanovena a vyžadována kvalifikace pro výkon koordinátora BOZP

3

vysoká odborná činnost projektanta při projektování stavby v oblasti její bezpečné realizace a její údržbu při provozování, tj. projektant vlastní osvědčení koordinátora BOZP nebo zajistí externí spolupráci s touto osobou

4

kvalitní zpracování plánu BOZP ve fázi přípravy stavby v souladu s výše uvedeným bodem

5

plnění povinností stavebních úřadů, tj. vyžadování plánu BOZP jako součást DSP

6

účast koordinátora na KD při jednáních na stavbě a provádění namátkových návštěv stavby, nebo-li obecně zintenzivnění činnosti koordinátora BOZP

7

provádění důsledného vyhodnocení úrovně péče o BOZP zhotovitele na závěr stavby koordinátorem BOZP a prosazování posouzení úrovně řešení otázek BOZP jako kritérium při výběrových řízeních

8

docílení odpovědného přístupu k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ze strany investorů

závodního nebo bezpečnostního technika. U projektů pro podzemní stavby se proto nemůže stát, aby třeba 5 let po vydání nového bezpečnostního předpisu byl v technické zprávě k projektu uváděn neplatný předpis. U osob odborně způsobilých v prevenci rizik a u koordinátora bezpečnosti práce na staveništi opakovaná zkouška byla zavedena až nabytím účinnosti zákona č. 309/2006 Sb. a prováděcího nařízení vlády.

Proč není širokou stavební veřejností včetně ČKAIT tato oblast koordinace vážně chápána? Důvody je třeba hledat také v úrovni a v práci koordinátorů BOZP, v přístupu investorů k této nové úloze a v neposlední řadě v práci projektantů. Bezpečnostně-technické zajištění realizace stavby by mělo být již od počátku projektování součástí projektů (zde absentuje často spolupráce s koordinátorem ve fázi přípravy), součástí zadávací dokumentace pro výběrové řízení potažmo součástí realizační dokumentace, a to včetně finančního vyjádření nutných bezpečnostních prvků. Tato část by neměla být předmětem soutěže. Pak by se nemohlo stát, že např. zhotovitel při montáži střechy z důvodu finanční náročnosti upustí od kolektivního zajištění formou instalace lešení, jakož to záchytné konstrukce a nahradí jej poněkud diskutabilním řešením formou individuálního jistění proti pádu z výšky. Základním předpokladem k nastavení systémového řešení bezpečné realizace stavby musí být plán BOZP. Buď projektant vlastní osvědčení koordinátora BOZP nebo pro tuto činnost si zajistí tohoto odborníka externě. V souladu se stavebním zákonem a prováděcí vyhláškou by stavební úřady neměly převzít DSP, pokud neobsahuje plán BOZP.

Od roku 2006, kdy vstoupil v platnost zákon č. 309/2006 Sb., jsem měl v gesci velkého investora dopravních silničních staveb mj. také investorskou bezpečnost a ochranu zdraví, tj. zajištění koordinace BOZP. Vzhledem k nemalým finančním částkám jsme prováděli supervizi činnosti najatých koordinátorů. Výsledky fyzických kontrol staveb byly mnohdy alarmující a jejich bezpečnostní stav mnohdy neodpovídal vynaloženým prostředkům za tuto externí činnost. Zkrátka a dobře některé společnosti viděly v nové povinnosti investora pouze dobrý byznys a výsledek tomu neodpovídal. Došli jsme tak daleko, že jsme i z pozice

investora organizovali kontrolní dny bezpečnosti práce za účasti příslušného koordinátora, vedení stavby a OZO v BOZP zhotovitelů a na místě, a po té i formou prezentace foto dokumentace dokládali, že takto si činnost koordinátorů BOZP nepředstavujeme. Postupně se dařilo stav zlepšit.

Ze současného fyzického výkonu koordinátora BOZP, který nyní vykonávám pro resort MV (vlastním požadované osvědčení NBÚ) jsem si ověřil, že mezi zhotoviteli v péči o BOZP jsou stále velké rozdíly. Ačkoliv téměř všichni větší zhotovitelé vlastní certifikát systému řízení BOZP podle OHSAS 18001, tak fyzický stav tomu často neodpovídá. Setkávám se běžně s tím, že jsem nucen suplovat činnost OZO v BOZP. Jak již bylo uvedeno, z pohledu zájmu investora realizovat stavbu bez újmy na zdraví, nelze tak nečinit. Co je také důležité z hlediska prestiže koordinátora BOZP, v maximální míře se účastnit kontrolních dnů zejména pak po celou dobu, kdy se řeší problémy přímo na stavbě. Mám zkušenost, že v rámci KD se pojednávají postupy prací, do kterých je nutno vstoupit z pohledu BOZ. Má to vedlejší, ale důležitý efekt, a to že koordinátor se včleňuje do týmu realizace staveb jako nedílná součást. A tím nesporně roste povědomí o BOZP u všech účastníků stavby.

Dalším faktorem, který snižuje kredit koordinace BOZP je fakt, že akreditace pro vydávání osvědčení je udělována příliš mnoha společnostem. Dle mého názoru, kdyby vydáváním osvědčení byla pověřena pouze jedna instituce (nejlépe SÚIP- na podzemních staveb vydává osvědčení pouze státní báňská správa), např. pouze ČSSK ČSSI, bylo by snadnější dosáhnout a udržet jednotnou potřebnou úroveň. S tím však souvisí i další negativní faktor v nedobrém chápání koordinace BOZP, čímž je i požadavek na kvalifikaci potencionálního uchazeče o osvědčení koordinátora BOZP. Opět mne to vede ke srovnáním státní báňskou správou. Dle legislativy této instituce, výkon výše uvedených funkcí nemůže vykonávat někdo, kdo nemá vzdělání v hornické činnosti.

Světový den bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 28. 4.

Světový den bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, vyhlásila Mezinárodní organizace práce jako vzpomínku na ty, kteří zahynuli nebo byli zraněni při výkonu práce. Každý rok zemře při práci díky nějaké chybě přibližně 6 tisíc lidí.

KONTAKT

ČSSK- ČESKÁ SPOLEČNOST
STAVEBNÍCH KOORDINÁTORŮ

Sokolovská 15, Praha 2 120 00

Bc. Hana Trkalová

TELEFON: +420 774 757 053

EMAIL: trkalova@cssk.cz

REDAKCE

ŠÉFREDAKTOR

Ing. Petr Sviták

tel: +420 720 226 772

e-mail: petr.svitak@gmail.com

REDAKČNÍ RADA:

doc. Ing. Pavel Svoboda, CSc.

(předseda ČSSK)

Marie Vilímová

(místopředsedkyně ČSSK)

Ing. Petr Sviták

Petr Slavík

Ing. Ivan Černý

Ing. Eva Štoudková

Ing. Josef Štoudek

GRAFIKA

Ing. arch. Zuzana Kodešová

e-mail: kodesova.zuzana@gmail.com

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ISHCCO 2015

Česká společnost stavebních koordinátorů ČSSK
20. - 21. března 2015, Vídeň, Rakousko

Autor: Ing. Petr Sviták, člen výboru, zkušební komisař, zástupce
v ISHCCO za Českou republiku

V termínu od 20. do 21. března, 2015 proběhlo v prostorách Intercity hotelu
ve Vídni Valné shromáždění organizace ISHCCO (www.ishcco.org).

Pro připomenutí, ISHCCO je mezinárodní organizace koordinátorů bezpečnosti
a ochrany zdraví ve stavebnictví. Cílem organizace ISHCCO je upevnit pochopení
koordinátora BOZP jako kulturu v rámci sociálního kontextu, zvýšit jeho profesionalitu
a prosazovat rovnost koordinátorů v Evropě.

Za Českou společnost stavebních koordinátorů se dvoudenního zasedání zúčastnil
Ing. Petr Sviták, který zároveň reprezentoval zájmy České republiky v oblasti
koordinace bezpečnosti práce nejen prezentací o činnosti společnosti

jako takové. Kromě ČSSK se zasedání
zúčastnili zástupci z Rakouska, Belgie,
Kypru, Dánska, Francie, Německa, Itálie,
Lucemburska, Portugalska, Slovenska,
Španělska, Švýcarska, Turecka a Velké
Británie.

Prezident ISHCCO Richard Habgood první
den oficiálně přivítal všechny přítomné
a předal pracovní dokumenty, které
se probíraly v rámci zasedání. Během
setkání byly přijaty závěry z roku 2014
a projednávány navrhované změny
statutu fungování podmínek koordinátora
v Evropě. Po této části předseda ISHCCO
seznámil přítomné s výsledky interního
auditu a se zprávou o aktivitě
za uplynulý rok. Byly projednány a přijaty
nové stanovy, odsouhlaseny situační
zprávy z loňského zasedání v Birminghamu
a hospodaření organizace jako celku,
probrány náměty včetně návrhů
od ostatních členů ISHCCO. V druhé
části zasedání byly předneseny zprávy
o aktivitě všech přítomných zástupců,
mezi kterými se ČSSK prezentovala svojí
činností na prosazování zejména výchovy
a vzdělávání nejen odborně způsobilých
osob v koordinaci BOZP, ale i široké
veřejnosti. V rámci programu zasedání se
prezentoval i hlavní sponzor mezinárodní
organizace ISHCCO s přednáškou na téma
Bezpečnostní prvky v systémech bednění
a lešení.

Valné shromáždění bylo vedeno zejména
v angličtině, ale zároveň tlumočeno
do německého a francouzského jazyka.

Celým shromážděním panovala příjemná
nálad, o které vypovídá i níže uvedená
společná fotografie zúčastněných členů
států ISHCCO v Evropě.

Účastníci Valného
shromáždění ISHCCO
ve Vídni

ve dnech 20. – 21. 3. 2015

